

Hanna Holopainen vihr

Kirjallinen kysymys järvien rehevöitymisen estämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Suomi on tunnettu tuhansien järvien maana. Suomessa on monia kirkasvetisiä järviä, mutta monet niistä ovat alkaneet tummua ja rehevöityä pikkuhiljaa vuosikymmenten aikana. Vesistöjen tilan huonontumisen yleisiä syitä ovat teollisuuden ja energiantuotannon päästöt, kaupunkien saasteet, maa- ja metsätalouden päästöt, turvetuotanto ja soiden ojitus. Ilmastonmuutos kiihdyttää näiden kaikkien vaikutuksia lämpötilojen kohotessa.

Itämerta rehevöittävät erityisesti maatalouden ravinnevalumat, mutta Itä-Suomen sisävesillä huomio tulisi kiinnittää erityisesti metsiin — ojituksiin ja hakkuisiin. Järvien tummumisen syynä on pitkälti soiden ojittaminen talousmetsiä varten. Metsäojiin valuu mutaa ja ravinteita ojien reunoilta, ja nämä kiintoaineet ja ravinteet kulkeutuvat ojien mukana suoraan järveen. Uusien metsäojien kaivuu on vähentynyt, mutta ojittaminen jatkuu silti varsinkin vanhojen ojien avaamisen muodossa.

Sisävesien tilaan voidaan vaikuttaa myös metsänhoidolla. Avohakkuuseen perustuva metsätalous on huono vaihtoehto metsäojitetuilla soilla. Avohakkuun jälkeen vedenpinta nousee, kun puut eivät enää ime vettä. Jotta uudet taimet voisi istuttaa, ojat pitäisi kuopia kaivurilla uudestaan auki, jotta vesi laskisi tarvittavalle tasolle. Tällöin vesistöjä kuormittava kehä alkaisi alusta. Jatkuvaiteinen metsänkasvatus on tutkimusten mukaan soveltuvampi vaihtoehto metsäojitetuilla soilla.

Tehokas ja edullinen tapa parantaa sisävesien tilaa olisi välttää uusia ojituksia ja vanhojen ojien uudelleen avaamista. Yhtenä keinona on myös kosteikkojen rakentaminen. Ojien veden kulku voidaan ohjata kosteikkoihin, jotka imevät itseensä veden mukana kulkevia ravinteita ja pidättävät vettä torjuen vesien rehevöitymistä. Toimiva kosteikko voi pidättää jopa 90 prosenttia veden mukana kulkevasta maa-aineksesta ja siihen sitoutuneista ravinteista. Kosteikossa maa-aines laskeutuu kosteikon pohjaan ja kasvit sitovat ravinteita.

Ilmastonmuutos kiihdyttää vesistöjen rehevöitymistä: vesikasvillisuus lisääntyy, näkösyvyys heikkenee merkittävästi lahtialueilla ja järven kovan pohjan päälle kertyy liejua. Vesistöjen lämmetessä myös sinilevä viihtyy niissä paremmin. Ilmaston lämmetessä talvet ovat sateisempia kuin aiemmin, jolloin ojat tulvivat talvisin, kun puut eivät ime vettä kuten keväisin. Nyt on kiire toimia, jotta saamme säilytettyä vesistöjen tilan edes nykyisellään.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Valmis
5.0

Kirjallinen kysymys KK 31/2023 vp

Mitä hallitus aikoo tehdä järvien rehevöitymisen estämiseksi ja metsäojitusten vesistövaikutusten vähentämiseksi?

Helsingissä 28.7.2023

Hanna Holopainen vihr